

Muggenoverlast: jaarlijks terugkerend fenomeen op IJburg

Irritant. Meer dan irritant. Je ligt in bed, valt bijna in slaap en dan ineens hoor je het gezoem van een mug. Dat vraagt actie. Met je grote blote voeten op het koude zeil om je slag te slaan met een vliegenmepper, kussen, handdoek of de blote hand. Toch is niet iedere mug een steekmug. Zeker niet op IJburg.

TEKST: LIENEKE KOORNSTRA
FOTO: JAN BUIJS

Dans- of vedermuggen heten ze vrolijk, die niet stekende muggen die de komende maanden voor IJburgers weer een ware plaag vormen omdat het er zo veel zijn. Met honderden tegelijk bezetten ze straatlantaarns, gevels, ramen en hoeken tussen muur en plafond. 'De larven van deze muggensoorten leven in modderlagen en tussen onderwaterplanten', vertelt Jan Buijs, GGD Amsterdam, afdeling Dierplaagbeheersing. 'Vissen en andere insectenlarven zijn er dol op. Maar in het IJmeer komen die te weinig voor. Als gevolg van de afdamming met de Afsluitdijk is een dynamisch getijdengebied met zout water veranderd in een nog instabiel ecologisch systeem met stilstaand zoet water. Daardoor is de soortenrijkdom in het complete IJsselmeergebied nog altijd niet in balans. Daar komt bij dat IJburg met al dat opgespoten zand een maagdelijk eiland is. In de beginfase levert dat een overdaad aan bepaalde soorten op. In dit geval van muggen en spinnen.'

Delicatesse

'Bij de inrichting van IJburg is geen rekening gehouden met dit jaarlijks terugkerende fenomeen', vult stadsecoloog Martin Melchers aan.

'In de openbare ruimte zijn grote aantallen platanen geplant, exoten die geen zangvogels aantrekken. Maar gelukkig is er iets goeds te melden. Tot genoeg van de koolmezen, pimpelmezen en mussen neemt het groen in de tuinen toe. Deze vogels doen niets anders dan muggen eten. En een spinnetje gaat er ook wel in.' Op de menukaart van vleermuizen komen muggen eveneens voor. Per nacht worden per individu een paar duizend muggen verorberd. Ook de gierzwaluwen uit andere Amsterdamse wijken foerageren massaal richting IJburg voor deze delicatess. Melchers raadt de IJburgers aan om niet alleen voor onderkomens te zorgen voor 'zangvogels die je vrolijk wakker zingen' maar om ook spinnen te koesteren. 'Wolfspinnen en kruisspinnen houden een muggenplaag in toom', aldus de stadsecoloog.

Genieperds

Dansmuggen zijn geen probleem van deze tijd. Jan Buijs verwijst naar een anekdote uit 1928 waarin dichte zwermen van deze plaagdieren werden aangezien voor rookwolven. 'Ogenscheinlijk wordt de overlast hinderlijker doordat de populariteit van het wonen en recreëren aan en op het water toeneemt', aldus Buijs. 'Gewoon een horretje plaatsen', raadt Melchers aan.

Later in het seizoen komen de steekmuggen oprukken. Melchers: 'Die genieperds ontwikkelen zich op windstille plekken die rond huis volop zijn te vinden. Denk aan verstopte dakgoten, natte kruipruimtes onder het huis, regentonnen, bloempotten, gieters en emmertjes waar water in staat. Daar kun je zelf dus makkelijk iets aan doen.' Buijs attendeert erop dat bij het ontbreken van natuurlijke vijanden in het larve- en popstadium het aantal steekmuglarven explosief kan toenemen. Aantallen van 50.000 larven per m² zijn daarbij geen zeld-

zaamheid. Goed voor een reuzenplaag.

Het zijn de vrouwtjes die bijten. Nee, niet steken, dat doen bijen en wespen. Die insecten hebben angels terwijl muggen een zuigvormige mond hebben, een zuignuit. Niet alleen mensen, ook dieren en vogels zijn de pineut. 'De vrouwtjes van de steekmug hebben het bloed nodig voor de rijping van de eitjes', zegt Buijs. 'Zij kunnen meerdere malen bijten en dat gedurende enkele weken.' Omdat muggen bovenal ziekteverspreiders zijn, dient de vraag zich aan of het niet beter is ze volledig uit te roeien. Buijs: 'Muggen zijn een belangrijk onderdeel van de voedselketen. Uitroeiing betekent ook het einde voor vissen, vogels en amfibieën.'

Tweelingzusje

Wie denkt dat muggen alleen maar voorkomen als de kou uit de lucht is, vergist zich. Afgelopen winter hebben grote aantallen mensen op Muggenradar.nl overlast van steekmuggen gemeld. Niet alleen deze meldingen zijn geanalyseerd, ook duizenden opgestuurde platgeslagen muggen. Buijs: 'Er is een tweelingzusje van de huisteekmug, de molestusvariant. Tot voor kort was dit insect alleen nog maar bekend van de Amsterdamse metro. De beide muggensoorten lijken dermate op elkaar dat het verschil alleen kan worden aangetoond op basis van DNA-onderzoek.' De zomer- en de wintersoort zijn in staat met elkaar te paren waardoor er ook hybridesoorten rondvliegen. Het gevaar hiervan is dat zij een brug kunnen vormen tussen soorten die enkel vogels bijten en soorten die ook zoogdieren bijten. Dit kan uiteindelijk tot ziekte bij mensen leiden in geval het West-Nilevirus zich bij vogels ontwikkelt. 'Voorlopig zitten al die enge ziektes hier niet', aldus Jan Buijs. 'Ook de malariamuggen die van nature in onze regio's voorkomen, dragen de malariaparasiet niet bij zich.' ◀